

R A P P O R T Nr. 110

Harmonisering statuut arbeider/bediende - Aanvullende pensioenen - Art. 14/4, § 2 van de WAP - Evaluatie

26 juni 2018

2.922

R A P P O R T Nr. 110

Onderwerp: Harmonisering statuut arbeider/bediende - Aanvullende pensioenen - Art. 14/4, § 2 van de WAP - Evaluatie

In uitvoering van het advies nr. 1.893 van 12 februari 2014, bepaalt artikel 14/4, § 2 van de wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid (WAP) dat de paritaire comités en/of de paritaire subcomités die bevoegd zijn voor dezelfde beroepscategorieën of voor dezelfde ondernemingsactiviteiten respectievelijk tegen 1 januari 2016, 1 januari 2018, 1 januari 2020 en 1 januari 2022 een verslag dienen over te maken aan de Nationale Arbeidsraad waarin ze een overzicht geven van de werkzaamheden die ze verricht hebben om een einde te maken aan het verschil in behandeling dat berust op het onderscheid tussen arbeiders en bedienden.

Op basis van deze verslagen dient de Raad tegen respectievelijk 1 juli 2016, 1 juli 2018 en 1 juli 2020 een evaluatie te maken van de vooruitgang op sectoraal niveau over de opheffing van het verschil in behandeling dat berust op het onderscheid tussen arbeiders en bedienden. Deze evaluatie dient te worden bezorgd aan de ministers van Werk en Pensioenen. Tegen 1 juli 2022 zal de Raad een bijkomende evaluatie aan de ministers van Werk en Pensioenen overmaken waarin de paritaire comités en/of de paritaire subcomités geïdentificeerd worden die geen protocolakkoord hebben neergelegd of die na de neerlegging ervan geen enkele vooruitgang meer hebben geboekt op het vlak van de opheffing van het verschil in behandeling dat berust op het onderscheid tussen arbeiders en bedienden.

Op 7 juni 2016 heeft de Raad in het rapport nr. 97 een eerste evaluatie gemaakt over de vooruitgang die de sectoren boeken inzake de harmonisering van de aanvullende pensioenen.

Het navolgend rapport betreft de evaluatie die de Raad tegen 1 juli 2018 dient te bezorgen aan de ministers van Werk en Pensioenen.

Het dossier werd toevertrouwd aan de commissie Individuele Arbeidsverhoudingen - Sociale Zekerheid.

Op verslag van deze commissie heeft de Raad op 26 juni 2018 navolgend rapport uitgebracht.

x x x

RAPPORT VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. INLEIDING

A. Retroacta

Op basis van de voorstellen in het advies nr. 1.893 werd door de Wet van 5 mei 2014 de WAP uitgebreid met een aantal nieuwe artikelen met het oog op de harmonisering van het statuut arbeider/bediende inzake aanvullende pensioenen.

Het artikel 14/4, § 1, tweede lid van de WAP bepaalt dat de paritaire comités en/of paritaire subcomités die bevoegd zijn voor dezelfde beroeps categorieën of voor dezelfde ondernemingsactiviteiten (hierna “overlappend” bevoegdheidsgebied) onverwijld de onderhandelingen moeten aanvatten om protocolakkoorden te sluiten. De protocollen van akkoord waarover op sectorniveau wordt onderhandeld, moeten dan ook de vooruitgang van de onderhandelingen op sectorniveau verduidelijken en aangeven op welke manier de sociale partners een einde willen maken aan de verschillen in behandeling. Het sluiten van deze protocolakkoorden betreft een tussenstap die ertoe moet leiden dat er uiterlijk tegen 1 januari 2023 een of meerdere sectorale collectieve arbeidsovereenkomsten worden gesloten waarvan het doel is om tegen ten laatste 1 januari 2025 een einde te stellen aan het verschil in behandeling dat berust op het onderscheid tussen arbeiders en bedienden.

Overeenkomstig artikel 14/4, § 2 van de WAP dienen de paritaire comités en/of de paritaire subcomités met een “overlappend” bevoegdheidsgebied respectievelijk tegen 1 januari 2016, 1 januari 2018, 1 januari 2020 en 1 januari 2022 een verslag over te maken aan de Raad waarin ze een overzicht geven van de werkzaamheden die ze verricht hebben om een einde te maken aan het verschil in behandeling dat berust op het onderscheid tussen werklieden en bedienden. Op basis van deze verslagen bezorgt de Nationale Arbeidsraad tegen respectievelijk 1 juli 2016, 1 juli 2018 en 1 juli 2020 een evaluatie van de vooruitgang op sectoraal niveau van de opheffing van het verschil in behandeling dat berust op het onderscheid tussen werklieden en bedienden aan de ministers van Werk en Pensioenen.

Die tweejaarlijkse evaluatie strekt er toe, enerzijds om de sectoren die het harmoniseringsproces nog niet zouden hebben aangevat aan te sporen er effectief mee te beginnen en anderzijds om aan de ondernemingen, die ook op hun niveau de pensioenplannen moeten harmoniseren, een stand van zaken te geven van de vooruitgang die op sectorniveau al dan niet is geboekt.

Een bijkomende evaluatieronde is voorzien tussen 1 januari 2022 en 1 juli 2022 met betrekking tot de sectoren die geen protocollen hebben neergelegd of die wel protocollen hebben neergelegd, maar sindsdien geen enkele vooruitgang inzake harmonisatie meer hebben geboekt.

In het geval een bepaalde sector op 1 januari 2023 geen collectieve arbeidsovereenkomst heeft kunnen sluiten die het verschil in behandeling dat berust op het onderscheid tussen werklieden en bedienden tegen ten laatste 1 januari 2025 beëindigt, kan bij koninklijk besluit vastgesteld na overleg in de ministerraad, na advies van de Raad, een sanctie worden opgelegd waarvan de aard op maat wordt bepaald rekening houdend met de specificiteit van de sector.

Op 7 juni 2016 heeft de Raad in het rapport nr. 97 een eerste evaluatie gemaakt over de vooruitgang die de sectoren boeken inzake de harmonisering van de aanvullende pensioenen.

B. Demarche van de Raad

De Raad heeft via de tussenkomst van de Algemene Directie Collectieve Arbeidsbetrekkingen kennisgenomen van de verslagen van de paritaire comités die tegen 1 januari 2018 dienden te worden bezorgd. Met het oog op de werkzaamheden in de Raad heeft de Algemene Directie Collectieve Arbeidsbetrekkingen op basis van deze verslagen een overzichtstabel opgemaakt met de stand van zaken betreffende de werkzaamheden van de paritaire comités in het kader van het harmoniseringsproces (bijlage 2).

Het overzicht is onderverdeeld in volgende categorieën:

- Sectorale pensioenstelsels in symmetrische paritaire (sub)comités;
- Sectorale pensioenstelsels in samenvallende paritaire (sub)comités;
- Sectorale pensioenstelsels in paritaire (sub)comités voor arbeiders die uitsluitend samenvallen met PC 200;
- Sectorale pensioenstelsels in de gemengde paritaire (sub)comités.

De Raad heeft tijdens zijn werkzaamheden dan ook kunnen rekenen op de waardevolle medewerking van de Algemene Directie Collectieve Arbeidsbetrekkingen van de FOD WASO, die hij daarvoor bedankt.

II. TWEEJAARLIJKSE EVALUATIE

A. Rapport nr. 97 van 7 juni 2016

In het rapport nr. 97 van 7 juni 2016 staat de Raad stil bij een aantal moeilijkheden op het terrein en worden hierbij een aantal richtsnoeren meegegeven. Zo wordt als hulpmiddel bij de werkzaamheden van de sectoren in bijlage 2 bij het rapport nr. 97 per paritair comité het “overlappend” paritair comité opgesteld. Ook wordt in het rapport een voorbeeld van aanpak geïllustreerd.

Doordat de paritaire comités voor arbeiders en bedienden niet altijd een symmetrische afspiegeling zijn, is de oefening van de sectoren om te komen tot één geharmoniseerd sectoraal pensioenstelsel een complexe oefening.

De Raad wil vermijden dat door moeilijkheden op het terrein sectoren onvoldoende vooruitgang boeken. Bovendien kan er een sanctie worden opgelegd in het geval de paritaire comités en/of paritaire subcomités tegen 1 januari 2023 geen collectieve arbeidsovereenkomst hebben kunnen sluiten (art. 14/4, § 3 WAP), hetgeen moet worden vermeden.

De moeilijkheden die zich voordoen op het niveau van de sectoren zullen immers ook een impact hebben voor de ondernemingen (met een ondernemingspensioenplan), die zich overeenkomstig artikel 14/3, § 1, tweede lid van de WAP dienen in te schrijven in een traject om de verschillen in behandeling tegen ten laatste 1 januari 2025 te beëindigen, waarbij zij rekening dienen te houden met wat zich op dit vlak voordoet in het (de) paritaire (sub)comité(s) waar zij onder vallen.

B. Conclusies evaluatie 2018

1. Stand van zaken werkzaamheden sectoren

De Raad herhaalt het principe dat de paritaire comités en/of de paritaire subcomités die bevoegd zijn voor dezelfde beroepscategorieën of voor dezelfde ondernemingsactiviteiten toenadering dienen te zoeken, hetgeen dan ook uit het verslag van deze paritaire comités en/of de paritaire subcomités in het kader van de tweejaarlijkse evaluatie moet blijken.

Op basis van de verslagen die tegen 1 januari 2018 aan de Raad dienden te worden bezorgd, stelt de Raad vast dat in deze paritaire comités en/of de paritaire subcomités onderhandelingen en analyses worden gemaakt en dat dus de verplichtingen die uit artikel 14/4, § 1, tweede lid van de WAP voortvloeien worden opgenomen. In vergelijking met de vorige rapporteringsperiode wordt dus vooruitgang geboekt, hetgeen positief is.

De Raad herinnert eraan dat als hulpmiddel bij de werkzaamheden van de sectoren in bijlage 2 bij het rapport nr. 97 per paritair comité het “overlappend” paritair comité werd opgesteld. Dit overzicht laat de paritaire comités toe om na te gaan met welk paritair comité er dient te worden samengewerkt. De Algemene Directie Collectieve Arbeidsbetrekkingen heeft dit overzicht geactualiseerd (bijlage 1). De paritaire comités met een aanvullend pensioenstelsel worden in het vet aangeduid.

Wat het overzicht betreft van de werkzaamheden in hoofde van de sectoren om het verschil in behandeling dat berust op het onderscheid tussen werklieden en bedienden te beëindigen, verwijst de Raad naar de overzichtstabel opgesteld door de Algemene Directie Collectieve Arbeidsbetrekkingen die als bijlage (bijlage 2) bij het rapport is gevoegd. In deze tabel worden de sectoren vermeld waar er minstens in één symmetrisch of samenvallend paritair (sub)comité een aanvullend pensioenstelsel bestaat.

Om een duidelijker beeld te geven van de werkzaamheden van de sectoren, is de overzichtstabel onderverdeeld in volgende categorieën:

- Sectorale pensioenstelsels in symmetrische paritaire (sub)comités;
- Sectorale pensioenstelsels in samenvallende paritaire (sub)comités;
- Sectorale pensioenstelsels in paritaire (sub)comités voor arbeiders die uitsluitend samenvallen met PC 200;
- Sectorale pensioenstelsels in de gemengde paritaire (sub)comités.

De Raad stelt vast dat een aantal sectoren met een WAP-conform pensioenstelsel geen verslag inzake het harmoniseringsproces overeenkomstig art. 14/4, § 2 van de WAP hebben bezorgd. De Raad wil de betrokken sectoren aansporen om het harmoniseringsproces aan te vatten zodat vooruitgang wordt geboekt om tegen 2025 tot een harmonisering te komen. Hierbij nodigt de Raad de administratie en de minister uit om nogmaals bij deze sectoren aan te dringen om zich te buigen over de harmonisering van de aanvullende pensioenen vóór de volgende sectorale onderhandelingen.

2. Moeilijkheden op het terrein

De Raad constateert dat op het terrein met betrekking tot de harmonisering van de aanvullende pensioenen nog een aantal interpretatieproblemen bestaan die niet in het kader van de tweejaarlijkse evaluatie kunnen worden opgelost. De Raad dringt erop aan dat de werkgroep met de sociale partners binnen de beleidscel Pensioenen opnieuw wordt opgestart zodat rechtszekerheid wordt gegarandeerd over hoe in deze gevallen dient te worden gehandeld.

Wat het gebrek aan vooruitgang betreft in een aantal paritaire comités voor arbeiders omdat het "overlappend" paritair comité het paritair comité nr. 200 is die geen sectoraal aanvullend pensioenplan heeft, verwijst de Raad naar punt 8 van het sectorakkoord 2017-2018 van het paritair comité nr. 200. Daarin is opgenomen dat "een paritaire werkgroep zal onderzoeken op welke wijze het paritair comité nr. 200 kan inspelen op de mogelijke evoluties in het landschap van de paritaire comités (onder andere in verband met het statuut arbeiders/bedienden) en in het bijzonder met betrekking tot de problematiek van het aanvullend pensioen van de sectoren met bedienden in het paritair comité nr. 200 welke voor hun arbeiders sectorale aanvullende pensioenregelingen hebben." De bedoeling is om tot concrete conclusies te komen voor het volgende sectorakkoord, hetgeen noodzakelijk is voor verschillende paritaire comités om op hun beurt vooruitgang te kunnen boeken.

Daarnaast stelt de Raad vast dat verschillende sectoren in hun verslag aan de Raad melding maken van discussies tijdens hun werkzaamheden over de kostprijs van het harmoniseringstraject en de invulling van de loonmarge die werd vastgelegd in de cao nr.119.

C. Volgende evaluatie

Met betrekking tot de volgende evaluatie, denkt de Raad eraan om te werken met een geijkte vragenlijst aan de sectoren zodat gemakkelijker een beeld wordt verkregen van de stand van zaken van de werkzaamheden van de sectoren.

Gelet op de timing die opgenomen is in de WAP en met inachtneming van de autonomie van de sectoren, dringt de Raad erop aan dat de sectoren inspanningen blijven leveren zodat vooruitgang wordt geboekt inzake de harmonisering van de aanvullende pensioenen.
